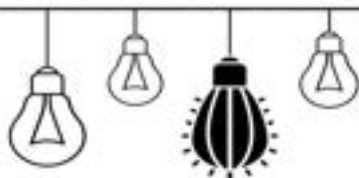

B R U
G G E

ERFGOED
CEL

Brugs Vertelcollectief
DE OP-LICHTERS

Mam
Mind- And Makerspace

Programma

- 18.30-18u50: Welkom en introductie tot *storytelling*
 - Tijs Verbeke en Margot Blomme (MaM, Howest)
- 18u50-19u10: De Ver-Lichting van het Brugse erfgoed
 - Frank Slabbynck en Karin Bral (De Op-Lichters)
- 19u10-19u30: Erfgoedcel Brugge zet in op *storytelling*
 - Louise Vermeersch en Jeanne De Wolf (Erfgoedcel Brugge)
- 19.30-21u: *Storytelling* met erfgoed als invalshoek
 - Margot Blomme (MaM)
- 21-21.30u: Afsluiter
 - Nico Blontrock (schepen voor cultuur)

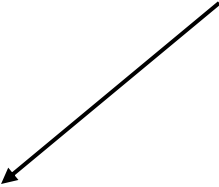

Introductie tot *storytelling*

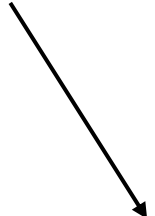
Introductie

Storytelling: wat, waarom, welke soorten?

Het vertellen van een verhaal

Met woorden?
Geschreven of gesproken?
Publiek aanwezig? Radio, podcast?
In beelden?
Foto, video, grafieken?

Wat is een verhaal dan?
Wat maakt een gebeurtenis /reeks
gebeurtenissen tot een verhaal?
Welke elementen? Technieken?

Introductie

- **Wat is storytelling?**
 - In de meest simpele vorm: het vertellen van een verhaal
 - Steeds aan het evolueren:
 - van *rotstekeningen*, taal, troubadours, epos, boek, radio
 - Opmars in tweede helft 20ste eeuw (internet)
 - Digitale nieuwsbrieven, websites, blogs, *sociale media*

Introductie

- **Wat is storytelling? *Encyclo.nl***

storytelling

methode, vooral toegepast in de communicatie en marketing en dan vooral veel op sociale media, waarin verhalen verteld en gedeeld worden en die ervoor zou zorgen dat mensen zich verbonden voelen

Gevonden op <https://anw.ivdnt.org/article/storytelling>

Introductie

- **Wat is storytelling? *Chat.openai.com***
 - In de meest simpele vorm: het vertellen van een verhaal

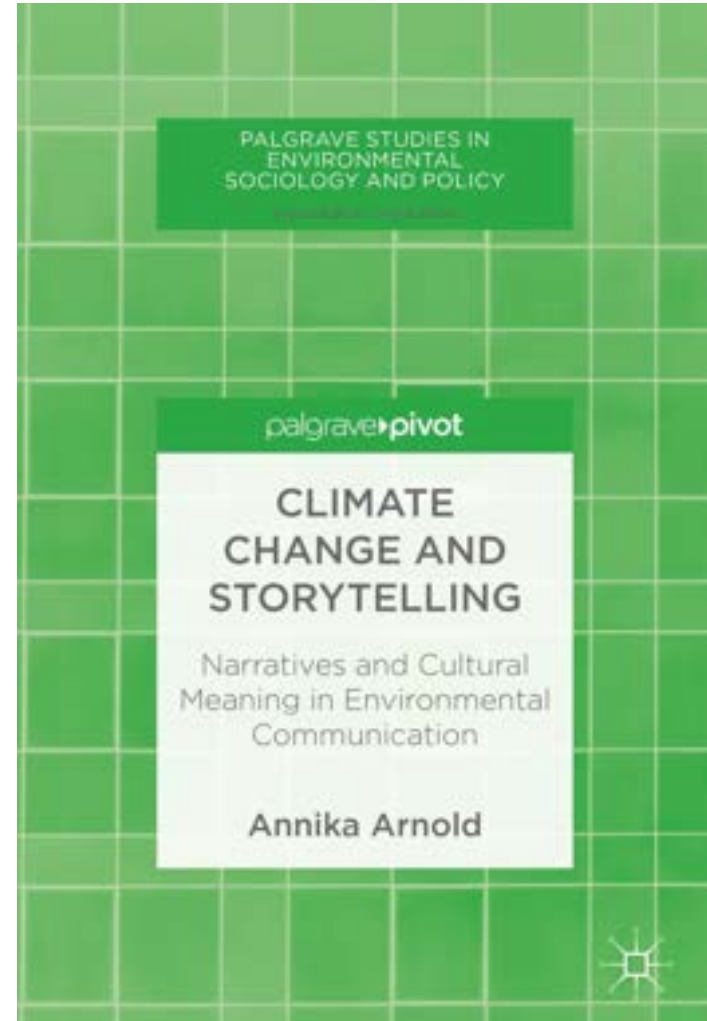
Kan je een beknopte definitie geven in het Nederlands van het begrip 'storytelling'?

Natuurlijk! Storytelling is het kunstzinnige proces van het vertellen van verhalen met de bedoeling om informatie, emoties of ideeën over te brengen aan een publiek. Het omvat het gebruik van narratieve elementen zoals personages, plot, setting en thema's om een boeiend verhaal te creëren dat de aandacht vasthoudt en een boodschap effectief communiceert.

Introductie

- **Wat is storytelling?** ✓
- **Waarom storytelling?**
 - Omdat we mensen zijn (!)
 - Verbinding & connectie
 - Verandering

Introductie

- Waarom storytelling?

“Exchange is creation.” -
Muriel Rukeyser

Introductie

Photo by [From Marwool](#) on [Unsplash](#)

- **Wat is storytelling?** ✓
- **Waarom storytelling?**
 - ***Kennisoverdracht, bewaren van cultuur***
 - Een verhaal IS erfgood // Een verhaal OVER erfgood
 - Leerkrachten
 - Marketing tool, bedrijfsnarratieven (zie Lego)
 - Inspirerend leiderschap
 - ...

Introductie

- Wat is storytelling? ✓
- Waarom storytelling ? ✓

Introductie

- **Wat is storytelling?** ✓
- **Waarom storytelling ?** ✓
- **Welke verschillende soorten bestaan er?**
 - Oral storytelling (troubadour, TED talk)
 - Visual storytelling (museum, foto)
 - Written storytelling (kortverhalen bundel, roman)
 - Digital storytelling (Instagram, website)

➔ Onderverdeling volgens *medium*

Introductie

- Immersive storytelling (Van Gogh The Experience)
- Data storytelling (infographics)
- Virtual storytelling (XR)
- Personal storytelling
- ...

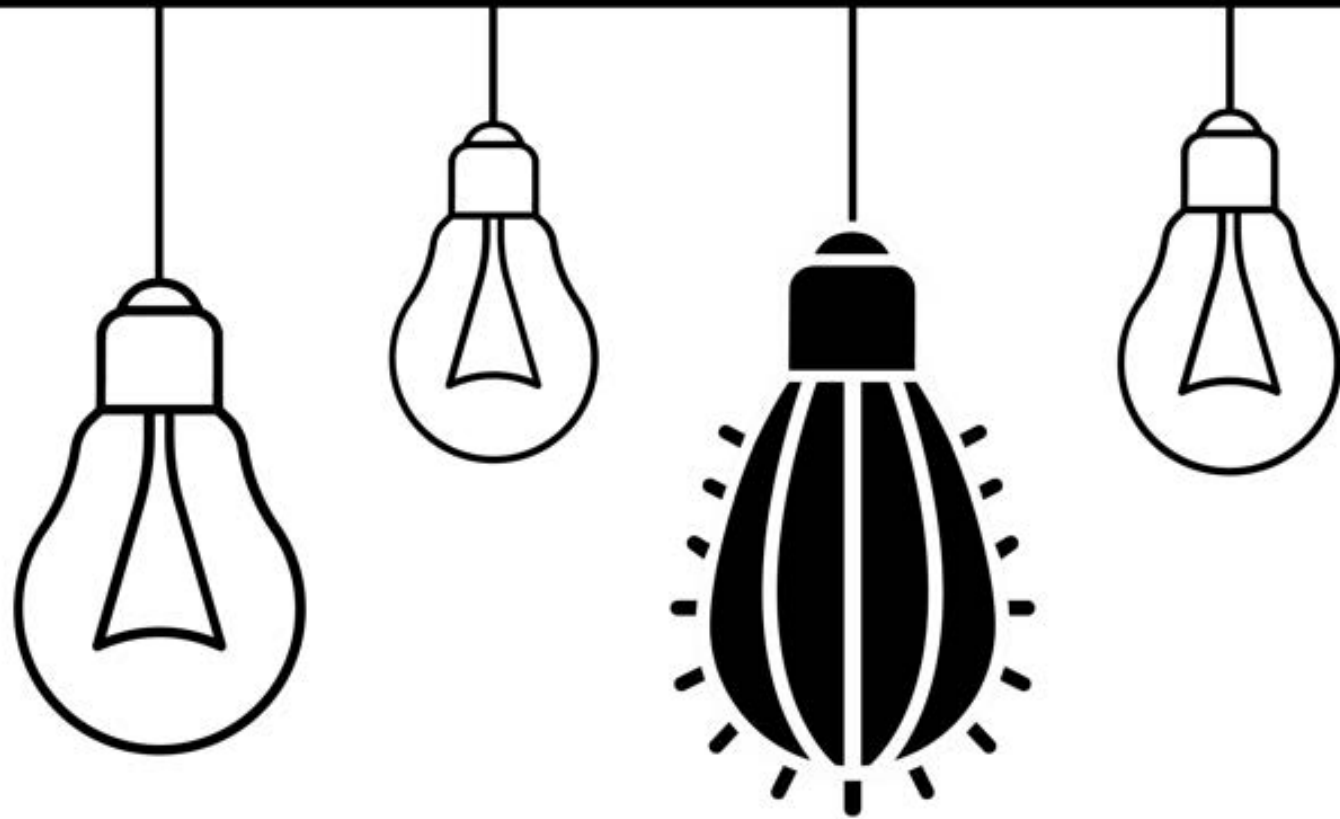
→ Onderverdeling volgens *nadruk*

De Ver-Lichting van het Brugse erfgoed

Brugs Vertelcollectief

DE OP-LICHTERS

We nemen jullie
mee naar het
Brugse Ommeland

Steen
Kaai

Spei
Straat

Gelukkig is er
Beeldbank Brugge
(Erfgoedbrugge.be)...

“Speyen” - 1953
Hoeve – Herberg –
Speihuis

David
Jonckheere
1883 - 1982

70 jaar
veerman

Einde
1976

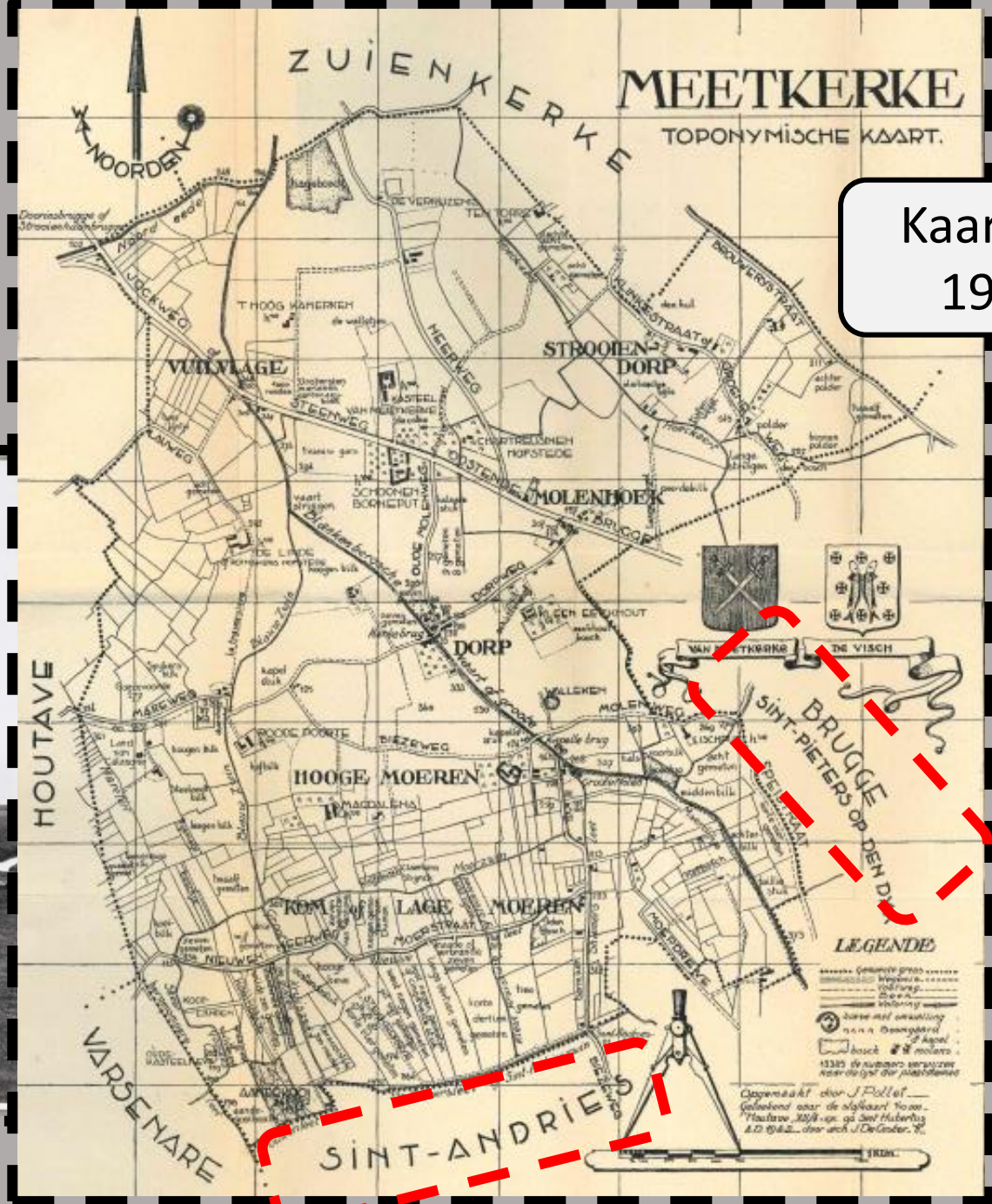
Jonckheere Fietsbrug
2017

“Speyen” - 1953
Hoeve – Herberg –
Speihuis

hier heeft Lara
Taveirne een tijd
gewoond

Een pareltje uit
het Brugse
erfgoed...

Kaart uit
1942

Opgevaakt door J. Pollet
Gefabriceerd naar de aftekening 10000
-Maatsch. 1029 op. 93 van H. de Vries
A.D. 1942... door wijk J. De Vries.

Meetkerkse Moeren wandelroute - 15 km

Onderdeel van vertelcircuit "In de Meetkerkse Moeren"

51° 14' 10" N en 3° 09' 10" O

De wandelroute is bewegwijzerd met driehoekige bordjes. Bordjes verdwenen, paal omver? Meld problemen op het traject via www.routechirurg.be

westtoer

Vertelling 1.

Vertelling 2.

Vertelling 9.

Vertelling 8.

Vertelling 3.

Vertelling 6.

Vertelling 7.

Vertelling 5.

Vertelling 4.
De Overzet

Onderdeel van vertelcircuit
"In de Meetkerkse Moeren"

ZUIENKERKE

ANN VANNESTE BESCHRIJFT HET TRAGISCHE LEVEN VAN BEWONERS MOERGEBIED

Moerhazen voorgoed vastgelegd

MEETKERKE In 'We waren wij gelukkig' bundelt de schrijfster en theatermaakster Ann Vanneste de verhalen van 15 'moerhazen', de oorspronkelijke bewoners van het moergebied op de grens tussen Brugge en Meetkerke. "Een bijzondere geschiedenis die nooit verloren mag gaan."

DOOR WIM KERKHOF

Ann Vanneste is de drijvende kracht achter vzw Speling, een inclusieve vereniging die mensen met een beperking de kans geeft om op de planken te staan. Voor haar nieuwe verhalenbundel 'We waren wij gelukkig' tekende ze de persoonlijke levensverhalen op van een aantal 'moerhazen' - de historische bijnaam van de bewoners van de Lage Moere waar ze zelf al sinds 1989 woont. "Het polderlandschap ten noorden van het kanaal Brugge-Oostende heeft een bijzonder verleden. De oorspronkelijke bewoners hadden een speciaal karakter en ze werden door het leven niet gespaard. Het leven in de Lage Moere kon kethoud zijn", steekt Ann van wal.

Zo kusten het veegeren veengebied een paar keer per jaar onder water te staan. "De bewoners beschikten over weinig comfort en moesten zich bij sterke overstroming behelpen: de koeien naar hoger gelegen weides brengen, de

V.l.n.v. Liefvig Vanderbeke (verspreider cultuuroed Zuienkerke), Frank Sabbeynck (vertelcollectief Op-Lichters), Ann Vanneste (auteur), Britney Peckou, Flor Vercauteren en Karin Buijs (vertelcollectief Op-Lichters) en de Brugse schepen Pieter Merschal bij de voorstelling van het boek. (foto KW)

kinderen veilig op zolder en dan maar wachten tot het water weer wegtrok. Eén van de bewoners wint mij te vertellen dat het gebied soms wel tien dagen lang oversvovond bleef", vertelt Ann. De Lage Moere was een geboorteland waarvoor een doel bij Sint-Andries hoorde. "Om daar te geraken, gebruikten de bewoners 'den voozot'. Ze waren dus eigenlijk volledig op zichzelf aangewezen."

KEUTERBOEREN

De moerhazen waren kleine keuterboeren. "Ze hadden een koe, soms twee, een varken, wat kippen en leefden van wat de moestuin opleverde. Het was een hard

bestaan, want tot in de jaren vijftig was er stromend water noch elektriciteit. Bosmen was hier geen sinecure, maar ze ploetenden voort. De vraag is natuurlijk maar of ze een keuze hadden..." De verhalen situeren zich tussen het begin en het einde van de vorige eeuw. "Ik wilde ze vastleggen nu de oude moerhazen één voor één aan het wegvallen zijn. Omdat ik vreesde dat hun bijzondere geschiedenis anders verloren zou gaan. En ik won zelf ook graag uit hun eigen mond horen hoe zij die tijd hier hadden beleefd en overleefd."

"Ook het karakter van de moerhazen, trots en eigenzinnig, fascinerde mij. Alldé deurdreven, was

hun motto - een echte moerhaas 'stuukte' liever dood dan op te geven." En waar die bijnaam eigenlijk vandaan komt?

STROOPTOCHTEN

"Wellicht van de strooptochten die de bewoners noodgedwongen ondernamen: om hun geits van eten te kunnen voorzien, moesten ze stroppen zetten om konijnen en hazen te vangen", aldus Ann, die overigens ook een link met haar eigen familie ontdekte. "Pas lang nadat ik hier ben komen wonen, kwam ik toevallig te weten dat mijn tante Yvoone, de zus van mijn moeder, hier samen met haar verloofde de toer is komen doen toen ze gingen ou-

"Een echte moerhaas 'stuukte' liever dood dan op te geven"

AUTEUR ANN VANNESTE

wen. De zus van haar verloofde, Madeline Meire, woonde hier dan. Veel moerhazen trouwden overigens ook onder elkaar, Francis Wybs, die in de Moerere vooert, wat me te vertellen dat als je hier je kop buiten stak en "Wybol" riep, overal douren openvingen", glimlacht Ann. Ze tekende ook een aantal persoonlijke drama's op. "Zo was ik onder de indruk van het verhaal van Henry Brusselle, die amper zeven jaar was toen ze van de tractor van haar vader viel en stierf. Ik heb dat uit eerste hand, van haar oudere zus Lieve", aldus Ann. Haar verhalenbundel is doorgespekt met beeldmateriaal. "Oude foto's van moerhazen, van de Lage Moere onder water, van de oude molens die nu gereserveerd is. Zo komen de verhalen weer helemaal tot leven", besluit Ann.

Het Brugse vertelcollectief de Op-Lichters puaarde uit het boek een verhalenboek om te voet of met de fiets te ontdekken. Info: ann.vanneste@telenet of 0497 57 95 77.

BRON

Avansa Brugge vraagt De-Oplichters om een vertelcircuit uit te werken op basis van dit boekje

We waren wij gelukkig
Verhalen uit de Lage Moere

September 2021
Ann Vanneste bundelt verzamelde getuigenissen van 'Moerhazen'

De Moerhazen

De Overzet

Dagelijks Leven

FAMILIE DELODDERE

De Moeren & Het Water

Werken op het Land

Jeugd in de Moeren

VAN BRON...

De Overzet

De Moerhazen

De Overzet

FAMILIE JONCKHEERE

De Moeren & Het Water

Dagelijks Leven

FAMILIE WYBO

Werken op het Land

Werken op het Land

Jeugd in de Moeren

Dagelijks Leven

Jeugd in de Moeren

De Moerhazen

De Moeren & Het Water

Meetkerkse Moeren wandelroute - 15 km

START Onthaalparking van Meetkerke, Dorpsweg, Meetkerke
51° 14' 10" N en 3° 09' 10" O
De wandelroute is bewegwijzerd met zeshoekige bordjes. Bordje verdwenen, paal omver? Meld problemen op het traject via www.routechirurg.be

Vertelling 1.
Aan de rand v/d
Lage Moeren

Vertelling 2.
De Moerhazen

Vertelling 9.
Einde v/e tijd

Vertelling 8.
Strijd tegen het water

Vertelling 3.
Werken op het land

Vertelling 7.
De Eendenkooi

Vertelling 6.
De kinderen in
de Moeren

Vertelling 5.
Het dagelijkse leven

Vertelling 4.
De Overzet

Zo komen we tot vertelcircuit
"WE WAREN WIJ GELUKKIG"

HET WATER

Het relict-
landschap

De talrijke
overstromingen

Het
pompemaal

De molens &
de moerdijk

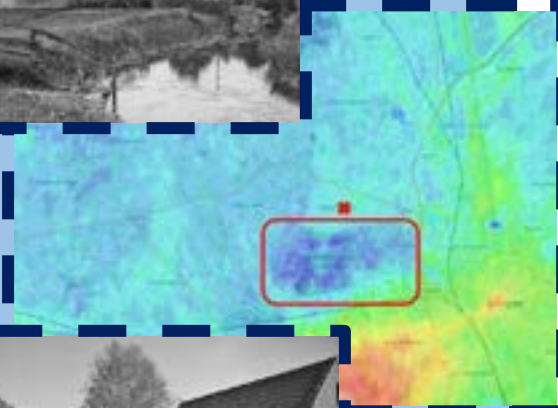
RODE DRAAD

De vorming van
het hoogveen

Het steken van
het turf

Het verdronken
land

De leperlee &
het kanaal

MET VEEL
ACHTERGROND
INFORMATIE PER THEMA

**'WE WAREN WIJ GELUKKIG'
VERTELPARCOURS DE LAGE MOERE
MEETKERKE**

ROAD BOOK

WE MAKEN ER EEN
TOTAALBELEVING VAN

WE MAKEN ER EEN
TOTAALBELEVING VAN

MET VEEL INTERACTIE
MET DE DEELNEMERS

7DE EDITIE – 17
NOVEMBER

WE KOESTEREN ONZE
ERFGOEDVERTELLINGEN ...

...DOOR ZE IN ONS VAST
AANBOD OP TE NEMEN

MARKANT DE
HAAN

Licht-
feesten
Lisse-
wege
Zomer
2019

“Sint-Michiels vertelt”
Vertel-lus met 7 locaties
Sint-Michiels - 31 augustus 2019

PORTFOLIO

“Een nacht van
Vier jaar & vier
dagen”
Erfgoeddag 2021
Zedelgem

K' Luister
Vertelling
en met
ontbijt

“Julie
Catrysse”
Opening
Kamphuis
Vloethem
veld
1 & 2
oktober
2022

“De Verleiding”: Stadswandeling
Brugge i.k.v. Landjuweel
Oktober 2023
I.s.m. Poppentheater Pierewiet

“Calle Bezems”
Evocatie rond de laatste heks van Brugge
Koolkerke - 22 augustus 2022

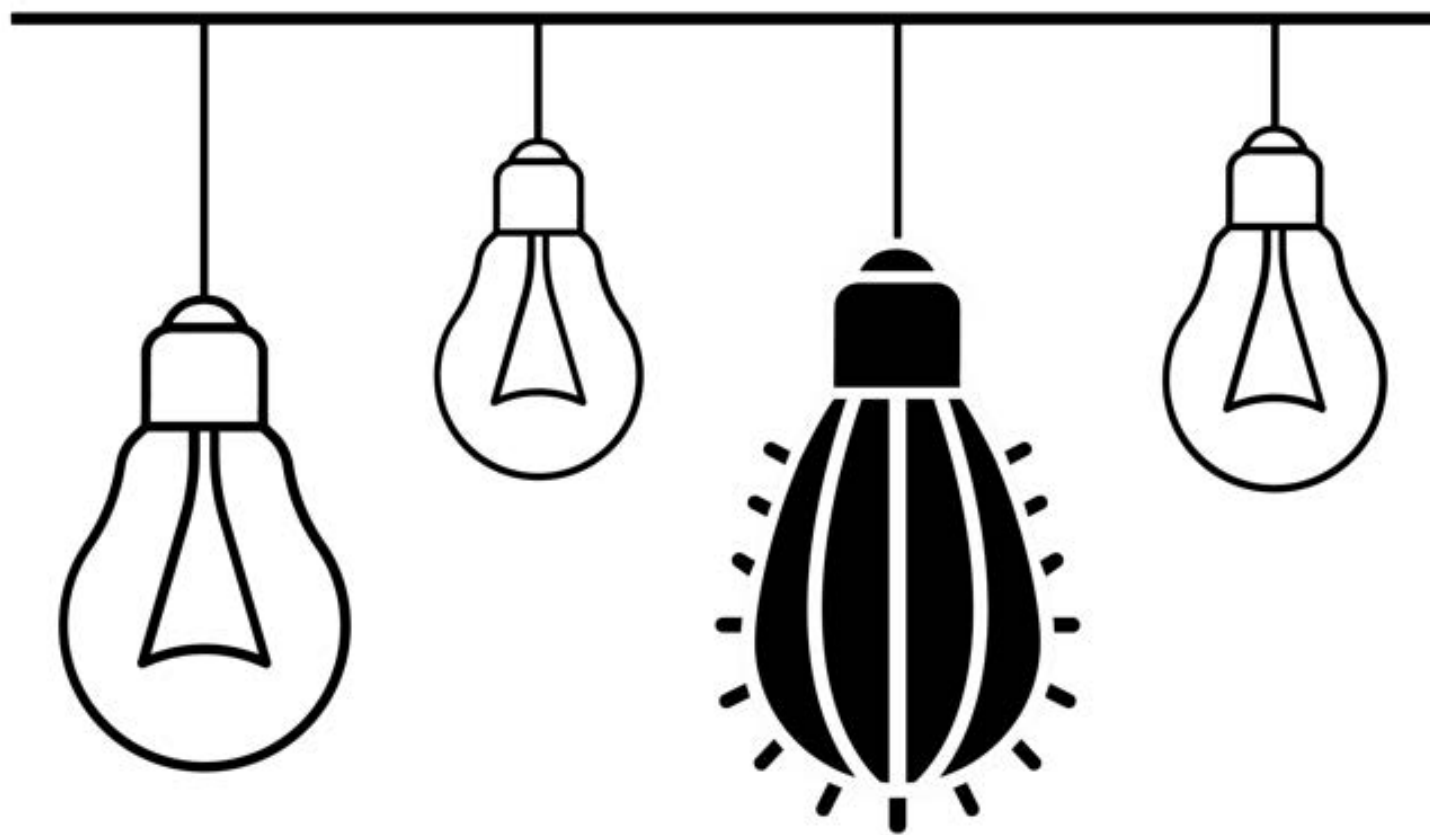
“Bomen
vertellen
staande”
Circuit houtig
erfgoed
Open
Monumentendag
September 2022
Loppem

“De Brugse Inslag”
i.k.v. Landjuweel
30 oktober 2023

Brugs Vertelcollectief

DE OP-LICHTERS

HEB JIJ VOOR ONS
NOG BOEIENDE
VERHALEN OM TE
VERTELLEN ?

Neem contact op met
griet.provoost@avansa-brugge.be

Erfgoedcel Brugge zet in op *storytelling*

Erfgoedcel Brugge zet in op *storytelling*

B R U
G G E

ERFGOED
CEL

STORYTELLING EN ERFGOED

- Hoe breng je een verhaal over? = kern publiekswerk
- Emoties, script, selectie
- Sinds 2014 meer focus op *digital storytelling*

VERTELLEN ALS METHODIEK: SAMENLEZEN

**SamenLezen met
anderstaligen - info- en
proefmoment voor
begeleiders**

info- en proefmoment

Start
wo 20 december '21
19:30 - 22:00
Locatie

Prijs
Standaardprijs € 8
Alle tarieven

- 20/12, 19u30: infomoment
- Opleiding Avansa
- 21/4, Samenlezen op Erfgoeddag
- Verhalen op taalniveau LIGO/OKAN

VERTELLEN ALS KADER OM EEN BOODSCHAP TE VERTELLEN

- Praktijkvoorbeeld: Stage Jeanne De Wolf

STORYTELLING IN EEN EDUCATIEF PAKKET?

- Educatief pakket: Adornes Achterna en Struikelstenen
 - Wat is *storytelling*?
 - “Verhaal op maat van je doelpubliek”
- => Leerlingen van het secundair onderwijs

ADORNES ACHTERNA

- Educatief pakket via de Erfgoedapp?
- Hoe afstemmen op de leerlingen?
 - Via functies in de Erfgoedapp
 - Onduidelijke woorden verklaren
 - Gebruik van beeldmateriaal

ADORNES ACHTERNA

- Info over de Middeleeuwen via het levensverhaal van Anselm Adornes
- Van een eenvoudige tekst naar een dynamisch verhaal?

Brugge, op een warme zomerdag. Een bonte menigeling van de meest uiteenlopende nationaliteiten loopt door de straten. In de late Middeleeuwen was er hier net zo'n bedrijvigheid. De bevolkingstoename van de jaren 1100 leidde tot de bloei van verscheidene West-Europese steden. Zo groeide ook Brugge uit tot een middeleeuwse oceanische stad.

In de late middeleeuwen is Brugge een belangrijke metropool voor internationale handelaars. De Genoees Anselm Adornes is één van hen. Zijn familie verblijft hier eeuwenlang en is helemaal ingeburgerd in het stadsleven. Hildebrand Veckinchusen uit Westfalen koest in Brugge handel drijven in pels en bier. Zoals de meeste handelaars uit Noord- en Oost-Europa is hij lid van de Hanze, een grote handelsgroepering. De Duitse Hanze vertegenwoordigde de grootste groep handelaars, maar ook de Italianen, de Spanjaarden, de Portugezen en de Engelsen waren in Brugge talrijk aanwezig.

In het Stadsarchief van Brugge zijn nog verscheidene documenten uit die tijd bewaard gebleven. Anselm Adornes vindt in het Stadsarchief zijn familiewapen op een getuigschrift wem en Hildebrand Veckinchusen herkeert de sleutel van de ijkgewichten van de Hanzeaten uit het Oosterscheldegebied. Dit is het antefactis waar hij en de andere Hanzeaten overlang vergaderden.

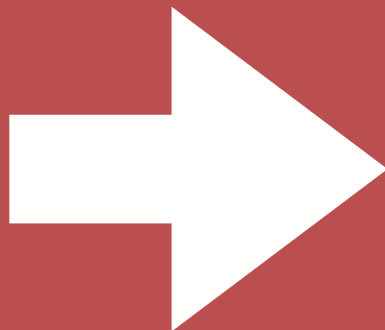
Dr. André Vandewalle, Hoofdfachverantwoordelijke van de Stad Brugge:

"Brugge is een oude stad die zijn grootste bloei kende in de late Middeleeuwen. Die grote bloei van toen is voornamelijk te danken aan de Europese handel waarin Brugge een cruciale rol speelde. De voornaamste handelspartners waren de leden van de Duitse Hanze, dit is het grote handelsverband van de steden aan de Noordzee en de Baltische Zee. Naast de Hanzeaten waren ook nog verschillende andere Europese handelsnaties in Brugge actief, zoals de Engelsen, de Italianen en de Spanjaarden. Brugge was werkelijk de draaivoert van de late handel. Hoe die handel is kunnen tot bloei komen en hoe Brugge is kunnen uitgroeien tot een van de belangrijkste steden van Europa, willen we jullie in deze film antwoorden."

1. De staat van Brugge als economisch centrum

Vanaf de jaren elfhonderd werden jaarmarkten gehouden in Brugge, Ieper en Rijsel. Handelaars trokken in karren van stad tot stad, meestal met paard en kar om zich te beschermen tegen struikrovers. Zo ontstonden er sierwe wegen op het land. Naast de landwegen werden vanaf de 12de eeuw ook zee routes uitgestippeld. Brugge had al eeuwen een internationale havenfunctie, maar de natuurlijke verbinding van Brugge met de zee verzaalde.

Rond 1134 sloegen hevige stormen een diepe grend vanuit de zee landwaarts tot in Duitse. Dit werd later het Zwin genoemd. Vanaf Duitse was Brugge via een ingewikkeld systeem van kanalen en sluisen bereikbaar voor schepen. Vanuit de Noordzee voeren grote zeeschepen de

NAAM

ANSELMUS ADORNES

GEBOORTEPLAATS

BRUGGE

GEBOortedatum

1424-1483

FUNCTIES

RAADSMAN, POLITICUS, DIPLOMAAT,
ZAKENMAN, BESTUURDER

PARTNER

MARGARETHA VAN BANCK

STRUIKELSTENEN IN BRUGGE

- Project Struikelstenen Brugge?
 - Gunther Demnig
 - Slachtoffers WOII
 - 100.000 struikelstenen in 2.000 steden in Europa

HELDEN VAN HET VERZET

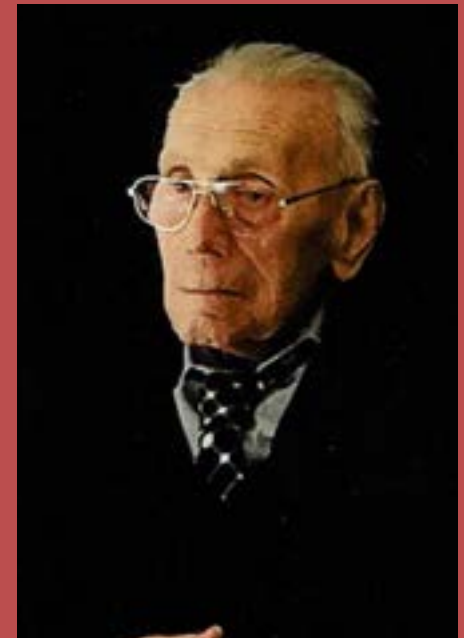
Helden
v
verzet

PRESENTEREN

VERZETSCAFÉ

INDIVIDUELE VERHALEN

Focus op individuele verhalen
=> Zorgt voor meer betrokkenheid en herkenbaarheid

STRUIKELSTENEN IN DE ERFGOEDAPP

- Hoe maken we de app voor iedereen toegankelijk
 - Via beeldmateriaal
 - Via audiofragmenten (in samenwerking met het vertelcollectief De Op-Lichters)

HOE KUNNEN DE STUDENTEN EEN VERHAAL OP EEN INTERACTIEVE
MANIER ONTDEKKEN?

Inhoudiging Struikelstenen Brugge

donderdag 14 december

Inhoudiging Struikelsteen Sint-Jorisstraat en lezing Koen Aerts (UGent)

- 17u00 Inhoudiging Struikelsteen voor **Hector Joye**
(Sint-Jorisstraat 69, Brugge)
- 17u30 Voorstelling van de **9 nieuwe Struikelstenen** in Brugge
(werkgroep Struikelstenen Brugge)
- 18u00 **Lezing Koen Aerts (UGent):**
Hoe is de herinnering aan de tweede wereldoorlog in
Vlaanderen tot stand gekomen, en wat is het nut van
herinneringseducatie vandaag?
- 19u00 **Receptie** aangeboden door Howest

Vooraf inschrijven via www.struikelstenenbrugge.be

ADORNES ACHTERNA

STRUIKELSTENEN

Storytelling met erfgoed als invalshoek

Aan de slag!

- 3 groepjes (zie textielsticker)
- Volg je begeleider naar de juiste workshoptafel

groep 1: Margot

groep 2: Louise

groep 3: Lisa

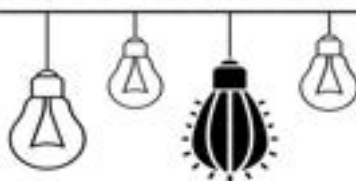
- Veel plezier!

B R U
G G E

ERFGOED
CEL

Brugs Vertelcollectief
DE OP-LICHTERS

Mam
Mind- And Makerspace